

Nyföretagarcentrums trendspaning

Förutsättningar för nyföretagande i Östergötland 2030

NyföretagarCentrum
MIÖLBY LINKÖPING

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	2
<hr/>	
2. HISTORISK INTERVJU	3
2.1 Inspiration och historiska tillbakablickar	4
<hr/>	
3. SÄKRA TRENDER	5
3.1 Digitalisering, automation och dess effekter	5
3.2 Ett livslångt lärande i kunskapssamhället	6
3.3 Förutsättningar för hälsa och välmående	6
3.4 Genuint, hållbart och personligt	7
3.5 GIG ekonomi	8
3.6 Kontorets betydelse	9
3.7 Regelverkens ökande krav och komplexitet	9
3.8 Stödsystemet på lokal, regional och nationell nivå	10
3.9 Synen på entreprenörskap är under förändring i Sverige	11
<hr/>	
4. OSÄKRA TRENDER	12
4.1 Det lokala företagandet i en global värld	12
4.2 Hållbar kost i ett prismedvetet konsumtionslandskap	13
4.3 Informella investeringar	14
4.4 Infrastruktur för logistik, mobilitet och miljön	15
4.5 Kvinnors nyföretagande under utveckling	16
4.6 Utlandsföddas företagande	17
4.7 Vård och omsorg via digitala lösningar	18
<hr/>	
5. FRAMTIDSSCENARIER	20
5.1 Moder Svea	21
5.2 Hen-treprenörer	22
5.3 Herrklubb	23
5.4 Vård, i lagens namn!	23
<hr/>	
6. REFERENSER	25
6.1 Intervjukandidater	25
6.2 Digitala källor / referenser / bakgrund	25

1. Inledning

Vi på Nyföretagarcentrum verkar precis som alla andra i en föränderlig värld. Vi påverkas alla av de stora megatrenderna såsom globalisering, digitalisering, hållbarhet och hur många branscher nu utmanas av helt nya affärsmodeller.

Frågan blir då vilka kunskaper och förmågor som är avgörande för att vara framgångsrik i framtiden? För vi vill alla bli mer proaktiv och öka vår anpassningsförmåga för att vara i takt med tiden och inte bli överrumplad av förändringar som vi kanske borde sett komma.

Ett sätt att öka denna framtidsberedskap och skapa vägledningen inför framtiden är genom omvärldsbevakning och trendspaning tillsammans med andra. Det är i mötet mellan olika kunskaper och erfarenheter som beredskapen inför framtiden skapas. Här ser jag att vi på Nyföretagarcentrum verkligen kan bidra, för i våra nätverk finns det så mycket samlad erfarenhet och kompetens.

Varje verksamhet, organisation, företag och individ befinner sig i ett större system. Det gäller för såväl oss på NyföretagarCentrum, våra samarbetspartners och för de kunder och företag som vi rådgiver. Jag tänker därför att utgångspunkten för vårt gemensamma framtidsarbete är att allt det som sker i vår omvärld påverkar oss i olika grad. Ibland på kort sikt - ibland på lång sikt. Vissa förändringar påverkar oss indirekt - andre mer direkt. Vissa trender och förändringar är här för att stanna, medan andra är mer av dagsländor.

”Vi har därför ställt oss frågan om hur omvärlds- förändringarna påverkar förutsättningarna för nyföretagandet i Östergötland”

Vi har därför ställt oss frågan om hur omvärldsförändringarna påverkar förutsättningarna för nyföretagandet i Östergötland och inför den här rapporten intervjuat ett antal intressanta och initierade representanter från olika delar av samhället. Utifrån det arbetet kan vi sedan ta fram olika tänkbara scenarier på hur framtiden kan komma att utvecklas.

I denna rapport så delger vi er deras tankar och hoppas att det även ska ge dig vägledning för framtiden. Stort tack till alla som bidragit i trendspaningen och till Harry Goldman som gav oss den historiska tillbaka blicken.

Anna Hjertstedt Leijon

VD Nyföretagarcentrum Linköping, Mjölby

2. Historisk intervju

Följande rapport är en sammanställning av genomförda intervjuer med ett antal representanter från näringsliv, region och kommuner i Östergötland. Resultatet presenteras nedan som ett antal säkra och osäkra trender i relation till förutsättningar för nyföretagande i Östergötland 2030.

Den applicerade metodiken för den här trendspaningen och skapandet av framtidsscenarioer grundar sig i Kairos Futures utbildning i TAIDA processen och Robin Hughes, International Certified Future Strategist, har lett intervjuerna och bearbetat/grupperat och sammanställt materialet i ett antal övergripande trender baserat på dessa intervjuer och TAIDA processens metodik. Resultatredovisningen är en sammanfattning av de åsikter och tankar som presenterats av representanterna under intervjuer om omvärldstrender och har i vissa fall kompletterats/stärkts/bekräftats med underlag från exempelvis tillväxtverket, SCB eller andra relevanta källor. Samtliga källor återfinns sist i detta dokument. Där text har hämtats från specifika källor framgår det i trendbeskrivningarna, i övrigt är det en sammanställning av flertalet intervjuer/källor och referenser.

Intervjuformen har med anledning av Corona pandemin och folkhälsomyndighetens rekommendationer ersatt den naturliga workshopformen för intuitiv trendspaning varför trendbeskrivningarna i vissa fall kan uppfattas något stolpiga i sin redovisning då de är en sammanfattning av flertalet intervjuer och inte är ett resultat av en gemensam gruppdiskussion/resonemang. Representanterna har utgått från frågeställningen "vilka omvärldsfaktorer med påverkan på nyföretagandet kan du se och hur säker är du på trendens utveckling till 2030". En gemensam digital workshop har genomförts för att verifiera slutsatserna i trenderna innan arbetet gick vidare i en mindre grupp för framtagande av framtidsscenarioer.

De avslutande framtidsscenarioerna baseras på två osäkra trender som bedöms bidra till att skapa de mest intressanta och relevanta framtidsscenarioerna för NFC Linköpings frågeställning om förutsättningarna för nyföretagande i Östergötlands fram till år 2030. Avseende framtidsscenarioer skall noteras att det inte läggs någon sannolikhetsbedömning kopplat till de möjliga framtiderna, de är avsedda att i sak vara lika troliga. Scenarier är beskrivningar av hur framtiden kan komma att se ut givet särskilda osäkerheters framtida utveckling och är så långt som möjligt förankrade i logiska, rationella konsekvenser av hur framtiden kan komma att utvecklas. De beskriver heller inte ett önskat läge eller en framtidsvision för exempelvis Nyföretagarcentrum utan är "rymder" av framtidsmöjligheter.

Som bakgrund till den framåtblickande studien genomfördes först en historisk intervju med grundare Harry Goldman på Nyföretagarcentrum Sverige. Utöver den ligger även 2020 års rapport från Global Entrepreneurship Monitor (GEM) till

grund för de generella förutsättningarna för nyföretagande som omnämns i rapporten och som har kompletterats med lokala och nationella perspektiv och trendspaningar. Den applicerade metodiken för den här trendspaningen och skapandet av framtidsscenarier grundar sig i Kairos Futures utbildning i TAIDA processen och Robin Hughes, International Certified Future Strategist, har lett intervjuerna och bearbetat/grupperat och sammanställt materialet i ett antal övergripande trender baserat på dessa intervjuer och TAIDA processens metodik.

2.1 INSPIRATION OCH HISTORISKA TILLBAKABLICKAR

Sverige har ofta betraktats som ett land dominerat av stora företag, med svenska mått mätt. Om man däremot tar fasta på antalet företag, har Sverige alltid varit ett småföretagarland. Denna storföretagsfixering är något som vi delar med länder som Japan och Frankrike.

Harry Goldman startade NyföretagarCentrum som ett futuristiskt projekt 1985. Han inspirerades av Aspen Institute, där PG Gyllenhammar och andra skickliga företagare studerade företagande, och inte minst 70-80-talets industriella omvandling. Redan då fanns oroande tecken på att stabiliteten och sammanhållningen i våra samhällen var på väg att försämrans. Den industriella krisen i Storbritannien i slutet av 70-talet skapade oro, och nådde under 80-talet våra svenska brukssamhällen, med ett stort antal nedläggningar som följd. Antalet småföretag ökade dock till följd av den industriella samhällsomvandlingen. Under 70-talet var synen på företagande i Sverige förskräcklig. På 80-talet blev den bättre och blev sedan riktigt bra under 00-talet när de första stora IT-företagen etablerade sig. NyföretagarCentrums syfte var redan från starten 1985 att genom företagsrådgivning främja landets entreprenörskap och bidra till fler företagsstarter. Så här 36 år senare har NyföretagarCentrum kontor i ca 260 kommuner, där engagerade och certifierade rådgivare likt ett företags-BB hjälper igång ett stort antal nyföretagare, varje år. Att starta företag kan de flesta göra. Att göra företaget livskraftigt är däremot svårare.

”Varje tid ger upphov till sin typ av företagande – eller brist på företagande
Nu är det dags att få fler potentiella nyföretagare att ta steget till eget!”

För att skapa fler företag finns idag tre områden som förtjänar extra fokus och insatser. **Kvinnligt företagande** är en grupp som Sverige inte tar till vara på. Här är NyföretagarCentrum en viktig aktör som sedan många år har 50% besökare som är kvinnor. **Unga vuxna**, måste vi satsa mer på. Vi måste även satsa på **De utlandsfödda**. De motsvarar idag cirka 35% av antalet startade företag i Sverige.

Östergötlands kommuner har varit en viktiga aktör för utvecklingen av NyföretagarCentrums erbjudande. Linköping är en av de mest framträdande och positiva kommunerna vi på NyföretagarCentrum sett genom åren. I Linköping och i städerna runt omkring har man satsat på teknik och haft en fin attityd som tillåtit tex. personer inom vård- och omsorg att starta företag.

Frågade vi svensken på 80-talet om vad denne ville göra blev svaret: ”Bli anställda av ett stort företag” som Ericsson eller Volvo. Ställer vi samma fråga idag blir svaret: ”Jag vill starta eget företag, jag vill bli entreprenör”. Med andra ord har attityden verkligen släppt!

3. Säkra trender

Följande trender har av intervjurepresentanterna bedömts som säkra i sin utveckling på tio års horisont, i relation till hur de påverkar förutsättningarna för nyföretagandet i Östergötland.

3.1 DIGITALISERING, AUTOMATION OCH DESS EFFEKTER

Digitalisering och automation ses som megatrender som snabbt förändrar vårt samhälle, rejält. Tillsammans främjar de e-handeln då allt fler varor levereras till kunderna. Just detta har en stor påverkan på hur våra samhällen planeras och byggs.

Idag handlar nyföretagande mer om mjukvara/teknik än om produktion. Tillgång till stora datamängder skapar nya möjligheter för nyföretagande, då informationen om kundens behov ökar markant.

5G och 6G förväntas bli en revolution då tillgången på information och media ökar. Att paketera denna informationsmängd begripligt blir en utmaning.

Digitalisering och automation förändrar vårt lärande. Skolundervisningen behöver ses över då den kommer att ske från olika platser, med hjälp av olika tjänster och hjälpmedel.

”2030 spås autonoma fordon och drönare bli en vanlig syn i samhället”

2030 spås autonoma fordon och drönare bli en vanlig syn i samhället. Det ökade behovet av varuleveranser, allmänna transporter, samt stadskärnornas omvandling pga. ändrade konsumtionsmönster kräver en ändring av stadskärnorna. Tomma affärslokaler kan förvandlas till kontor, bostäder, skolor, och caféer. Ytorna som binder dessa nya mötesplatser sammankan sedan göras mer attraktiva och funktionella. Inte minst för ökad varierad trafik och trivsel.

Behovet av infrastrukturella investeringar är positivt då de har positiva effekter på nyföretagande (GEM rapporten). Urbaniseringen (ref. bolagsverket) skapar goda möjligheter för nyföretagande, åtminstone i Östergötlands större centrala orter och kringområden.

Delningsekonomin, att kunna hyra eller dela på utrustning, verktyg och bilar är något som ökar. Vilket gör nytta för en hållbar miljö. De skapar även utmaningar för underleverantörer när bilpoolerna och delningsekonomin minskar behovet av bil. Att tillhandahålla plattformar för detta eller det som skall delas är en möjlighet för nyföretagande.

3.2 ETT LIVSLÅNGT LÄRANDE I KUNSKAPSSAMHÄLLET

Genom digitaliseringen får vi tillgång till mer information och kunskap än någonsin. Vi utmanas även av automation, robotisering och AI på allt fler områden. Kraven att lära oss mer och nytt ökar. Vi kommer även att ha ett markant ökat antal karriärer i vårt yrkesliv. Om vi idag har två-fem karriärer kommer vi 2030 vara på god väg mot sju, kanske rent av tio karriärer.

Med andra ord: skola och utbildningsväsendet behöver en omställning. Samhället kommer att "skaka fram" nya arbetsuppgifter, vilket gör att individen måste vara beredd på omställningar.

Att människor idag är betydligt mer pålästa och att marknaden blir mer fragmenterad, samt att konsumenterna själva blir kunnigare. Kunder som är mer pålästa har en mer kritisk syn på tjänster och produkter. Detta ställer högre krav på nyföretagaren, som måste vara förberedd och påläst för att möta kundens ökade kunskaper.

**"Detta ställer högre krav på nyföretagaren,
som måste vara förberedd och påläst för att
möta kundens ökade kunskaper"**

Studieförbund och den idéburna sektorn har tidigare stått för lärande. Men trenden är snarare en utveckling mot mer yrkesskolor, samt att företag i högre grad tillhandahåller utbildning för anställda, ofta digitalt. En öppen fråga är hur länge våra fem-sjuåriga utbildningar på högre nivå kommer anses relevanta. Detta när vi förväntas utbilda oss kontinuerligt genom hela vår karriär.

För en blivande nyföretagare innehåller utbildningssektorn flera möjligheter. Inte minst som producent av digitala plattformar eller som lärare på distans.

3.3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR HÄLSA OCH VÄLMÅENDE HOS BÅDE MÄNNISKOR OCH DJUR

Detta är en trend med många perspektiv som fokuserar på reflektioner om vilka typer av företag som haft en kraftig tillväxt, i kombination med de perspektiv som blivit centrala inom dagens stadsplanering. Perspektiv som främjar framtida infrastrukturprojekt inom lyckad och attraktiv centrum- och bostadsområdesutveckling. Målet är ett levande samhälle med närhet till viktiga samhällsfunktioner.

**"Målet är ett levande samhälle med närhet
till viktiga samhällsfunktioner"**

Djurhälsa är ett ämne som exemplifierar områdets bredd och komplexitet. Djurens plats i stadsplaneringen ökar och det intresset ökar i att ta hand om både djurens psykiska mående samt även dess pälsvård. Konceptet kallar vi för "djurspa" och det är något som växer. Utvecklingen drivs idag på av riskkapitalister, med dem kommer finansiering och investering, vilket i sin tur skapar en grogrund för nyföretagande.

På temat mänsklig hälsa ökar efterfrågan på utrymmen för fysisk aktivitet. Ansökningar till Linköpings kommun ökar kraftfullt inom paddel, men också andra typer av anläggningar. Både inom- och utomhus.

Bygglovsansökningarna med fokus på nära vård ökar. Här ingår ansökningar från tandläkare, mindre vårdinstallationer (ofta riktade mot skönhet) samt verksamheter med fokus på välbefinnande.

När nya stadsdelar ska byggas planeras mindre vårdinrättningar in redan från början. På så sätt skapas trivsel och livskvalitet, vilket i sin tur leder till förutsättningar till att nya näringskraftiga företag etablerar sig i närområdet.

3.4 GENUINT, HÅLLBART OCH PERSONLIGT

Den nuvarande hållbarhetstrenden håller fortsatt i sig. Allt fler företag fokuserar på själva syftet med bolaget, dess existens och dess VARFÖR. Detta är positivt då vi av ett bolag 2030 kommer att förvänta oss något genuint i dess produkt, tjänst eller erbjudande. Och ett hållbarhetstänk.

Rapporten förutspår att framtida företag kommer starta, inte bara för att tjäna pengar, utan också för att göra något gott för världen. Just detta är något som dagens ungdomar har i sig naturligt och inte mindre än 80–85% av Ung företagssamhets företag (UF) har en miljömässigt god tanke i sitt erbjudande. Givetvis har även flera av världens storföretag tagit till sig detta tänk.

”Framtida företag kommer starta, inte bara för att tjäna pengar, utan också för att göra något gott för världen”

Fondförvaltaren Blackrock sätter hårt tryck på sina företag för att påskynda omställningen till grön energi. Man styr alltså om det finansiella kapitalet för ökad hållbarhet. Genom indirekt påverkan skapas stora miljöförbättringar. Även banker och försäkringsbolag kommer på sikt tvinga företag att jobba mer hållbart.

Tillväxtverket fokuserar starkt på hållbarhet, vilket märks tydligt i Vinnovas ansökningskrav. Även inkubatorer som STING har hållbarhet som ett fokusområde. Även Regionen och våra kommuner stöttar hållbarhetsresan och skapar förutsättningar genom upphandling, reglering och krav på lokala aktörer.

Hållbarhet är en fråga om grundförutsättning för framgångsrikt nyföretagande. Om du inte implementerar detta i ditt företagande kommer du inte överleva eller kunna ta dig in i vissa branscher.

3.5 GIG EKONOMI

Att jobba inom gig- och delningsekonomin har blivit väldigt vanligt. En gigare är någon som arbetar för flera arbetsgivare, och gärna självständigt. McKinsey uppskattar att 20-30% av Europas befolkning gigar. I Sverige skulle detta motsvara en miljon personer. (ref. tipsom.se och Lernia.se). Gigarna jobbar i olika branscher, allt från varubud, hundrastare, artister och konsulter.

GEM 2020 RAPPORTEN VISAR ATT:

- ✓ 30% av entreprenörerna har erfarenhet av gig- och delningsekonomin. Detta är tre gånger så stor andel jämfört med befolkningen som helhet.
- ✓ Entreprenörer inom gig- och delningsekonomin verkar komplettera och inte ersätta traditionellt entreprenörskap.
- ✓ Yngre, låginkomsttagare och män är överrepresenterade.

POLICYFÖRSLAG FRÅN GEM 2020 RAPPORTEN VISAR BLAND ANNAT ATT:

- ✓ Gig- och delningsekonomin kan föra med sig mycket stora positiva välfärdseffekter. Men kan leda till oönskade fördelningspolitiska effekter och en ökad tudelning av arbetsmarknaden. Samtidigt kan och bör inte ett nytt teknikbaserat entreprenörskap motverkas.
- ✓ Det bör utredas i vilken utsträckning svenska institutioner kan kombinera en växande gig- och delningsekonomi med rimliga arbetsvillkor, fungerande konkurrens och personlig integritet. Inspiration kan hämtas från analyser i andra länder.

Rapporten pekar på att gigandet växer. De intervjuade är eniga med GEM 2020 rapportens slutsatser och att det bör bli enklare att vara en gigare. Lagförändringar är möjliga men lagar, skatter, ekonomiska förutsättningar osv behöver ses över. Dessutom måste samhället ställa om och värdera en gigare. De som tänkt sig basera sitt företagande på gigare eller stöd till gigandet går sannolikt mot en ljus framtid.

”De som tänkt sig basera sitt företagande på gigare eller stöd till gigandet går sannolikt mot en ljus framtid”

3.6 KONTORETS BETYDELSE

Att kontoret fyller en viktig funktion på jobbet är självklart. Dess betydelse för social samvaro och kreativitet är uppenbar i rapporten. Oavsett om vi jobbar hemma på grund av Covid-19 eller på jobbet.

Kontorets är en viktig mötesplats. Vi vill tillhöra ett sammanhang, vara nära gemensamma ytor, och helst kunna stänga dörren när vi behöver koncentrera oss. Dessutom uppskattar vi interaktion och fysiska möten. Men den helt egna arbetsplatsen kommer sannolikt att försvinna i framtiden.

Ovanstående är ett genomgående tema i intervjuerna. DoSpace i Linköping är ett typexempel på hur framtidens kontor troligtvis kommer att se ut.

”Istället blir det troligtvis betydligt vanligare med aktivitetsbaserade kontor. Och överlag kommer beläggningen av kontorslokaler sjunka”

När pandemin är över kommer vi att ha ett ökat behov av att mötas och ha kontorsplatser. Men, företagen kommer troligtvis inte erbjuda fasta arbetsplatser till all sin personal. Istället blir det troligtvis betydligt vanligare med aktivitetsbaserade kontor. Och överlag kommer beläggningen av kontorslokaler sjunka.

Genom att skapa kontor med gemensamma ytor kan fastighetsägare och kommuner skapa förutsättningar för levande samhällen. Detta ger effekter som främjar nyföretagande. Både i form av att det skapar möjlighet att tillhöra ett större sammanhang redan från början (genom fysisk vistelse i gemensamma lokaler) men också genom tillhandahållande av tex. luncher, städning av lokaler etc. Även inredare kan uppleva en ökande marknad.

I framtiden kommer vi att arbeta mer hemifrån. Effekten blir en ökad efterfrågan på lokal service, butiker, restauranger och mötesplatser. Detta kommer sannolikt att skapa förutsättningar för nya företag, i exempelvis förorter.

3.7 REGELVERKENS ÖKANDE KRAV OCH KOMPLEXITET

I rapporten ger intervjupersonerna uttryck för att den “snåriga regelverksskogen växer till sig”, och att denna trend är bromsande för nyföretagandet. De menar att det implementeras ett ständigt ökande och tuffare regelverk med syfte att öka individens kundskydd. Något som bland annat drivs på av kriminella aktiviteter såsom terrorism och penningtvätt.

Inom bank- och finans kommer nyföretagaren att uppleva mer komplexitet. Och att det dessutom blir svårare att få kredit. Även detta kommer sannolikt att bromsa nyföretagandet, om våra nyföretagare inte får ökad stöttning.

Även LAS behöver luckras upp, så att nyföretagarna vågar anställa fler personer. Detta samtidigt som arbetslagstiftningen ses över för att öka möjligheterna för "gigare".

”Förhoppningsvis kan digitaliseringen förenkla tjänster från både bank och myndigheter”

Förhoppningsvis kan digitaliseringen förenkla tjänster från både bank och myndigheter, vilket motverkar den värsta effekten. Om det nu i sin tur inte bromsas upp, baserat på integritetsperspektiv när information tillgängliggörs i stora databaser.

3.8 STÖDSYSTEMET PÅ LOKAL, REGIONAL OCH NATIONELL NIVÅ

Sverige är ett av världens bästa länder på innovation. Dessvärre är vi också ett av de sämsta på att kommersialisera innovationsidéerna. Våra regler för små- och uppstarts företag är krångliga. Därför har vi startat det så kallade Stödsystemet som ska stötta nyföretagande och entreprenörskap och hjälpa fram fler företag.

2001 skapades innovationsmyndigheten Vinnova, som främjar hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem.

”Dessvärre är vi också ett av de sämsta på att kommersialisera innovationsidéerna”

Även runt våra tekniska universitet har stödsystem skapats för att stötta forskare och utvecklare. Dessa stödsystem finns i flera branscher och flera testbäddar har startats för att få ut innovationer på marknaden. Man har även lanserat flera utvecklings- och tillväxtplattformar som skapar samarbeten mellan akademi, industri/teknik och institut. Dessa är kärnan i utvecklingen av innovations- och företagsidéer.

I Östergötland finns även LEAD, Liu innovation, NFC, UF och ALMI. Dessa ger entreprenörer med innovativa skalbara idéer och stor tillväxtpotential och en effektiv process för att snabbt och säkert utveckla idéerna till starka och expansiva företag.

Detta har stor påverkan på nyföretagandet, svenskfödda medborgare är inte förberedda på företagande som andra kulturer. Att våga ta för sig, hitta motivation och mod för att våga satsa på sin ide. Då behövs åtgärder för att skapa en gynnsam företagsmiljö, som underlättar och uppmuntrar att företag bildas, växer och överlever.

3.9 SYNEN PÅ ENTREPRENÖRSKAP ÄR UNDER FÖRÄNDRING I SVERIGE

Synen på Entreprenörer förändras genom åren. På 70-talet var entreprenören ofta en profitör och fabrikör. På 80-talet vanligtvis en storföretagare (Gyllenhammar och Kamprad). Under 2000-talet, var entreprenören inte sällan en ungdomlig, innovativ och drivande IT-företagare.

Det senaste årtiondet har synen förändrats igen. Nu står "gigarna" i fokus. Alltså företagare inom gigekonomin med en flexibel syn på jobbets när, var, hur och varför. Imagen om att livet som nyföretagare är smidigt och flexibelt förstärks.

”Imagen om att livet som nyföretagare är smidigt och flexibelt förstärks”

I framtiden är det kanske intraprenörens (en person som ser sig som en dreamer and doer) tur att "koppla ur sig". Att gå från trygga anställningar, inspirerad av den allt mer positiva synen på entreprenörskap istället för att slita med interna byråkratiska processer som bromsar både drivkraft och innovation. Det kanske är dags för intraprenören att själv bli nyföretagare?

Oavsett om det är intraprenören eller andra individer som kommer att inspirera till nyföretagande så är den långsiktiga trenden tydlig: Det blir mer och mer positivt att vara entreprenör.

4. Osäkra Trender

Nedan presenteras ett antal osäkra trender som har identifierats under de intervjuer som har gjort under arbetets gång. Dessa har sedan använts för att vaska fram relevanta osäkerheter i relation till den valda frågeställningen om förutsättningar för nyföretagande i Östergötland 2030. Två av dessa ligger sedan till grund för det fortsatta arbetet med scenariobeskrivningar.

4.1 DET LOKALA FÖRETAGANDET I EN GLOBAL VÄRLD

Intervjuerna visar att lokala perspektiv blir allt viktigare i vår konsumtion. Inte minst när det gäller mat. REKO har sett en kraftig tillväxt och ICA's Grillrapport visar att:

- ✓ 32% av svenskarna i somras prioriterade svenska råvaror
- ✓ 12% ville ha lokal mat på grillen
- ✓ 74% prioriterar lokala framför ekologiska råvaror.

Pandemin har sannolikt bidragit till att regionala upphandlingar på sikt kan styras mot regionala aktörer för en starkt lokal robusthet. Vilket ytterligare stärker trenden om ökat lokalt företagande och som också gynnar det lokala företaget. Det finns dock andra branscher/perspektiv än bara mat som står starkt i Östergötland. Det finns en teknisk innovationskraft i regionen som gett upphov till flertalet nya idéer och företag de senaste åren.

Att vi handlar mer hållbart och närodlat är en stark trend. Dessutom kombinerar vi detta med e-handel och globala perspektiv. Det lokala skall alltså klara av konkurrens på en internationell marknad och det lokala företaget kommer därför sannolikt växa långsammare i vissa segment än inom exempelvis matbranschen.

”Om Östergötland fortsätter satsa på innovation finnas goda förutsättningar för ett framgångsrikt nyföretagande”

Om Östergötland fortsätter satsa på innovation finnas goda förutsättningar för ett framgångsrikt nyföretagande. Utmaningen är att koppla ihop den smarta forskaren med den drivna entreprenören för att skapa fina synergier.

I GEM 2020 rapporten framgår att i höginkomstländerna globalt har internationaliseringen minskat. En konsekvens av

pågående handelskonflikter. Andelen internationaliserade nya och unga företag i Sverige har dock ökat under senare år. En relevant fråga att ställa sig är: Klarar det lokala företaget av den globaliserade konkurrensen och hur stort är utrymmet för lokala företagare? Är det värt ansträngningen?

4.2 HÅLLBAR KOST I ETT PRISMEDVETET KONSUMTIONSLANDSKAP

Rapporten visar på en växande e-handel i kombination med en etablering av lågpriskedjor vilket medför ökad transparens och fokus på pris- och prisvärdhet. Samhällstrender som mobilitet och hållbarhet skapar samtidigt förändringar i hur vi producerar och konsumerar vår mat. Men även var maten kommer ifrån och vilka krav vi ställer på dess näringsinnehåll.

Den snabba tekniska utvecklingen påverkar både konsumenter som företag. Våra ändrade köpbeteenden skapar möjligheter för nya aktörer som med nya affärsmodeller kan ta plats och på så sätt påverka alla steg i värdekedjan: från produktutveckling, inköp, logistik och varuförsörjning. Datadrivna erbjudanden och personifierad marknadsföring växer.

”Våra ändrade köpbeteenden skapar möjligheter för nya aktörer som med nya affärsmodeller kan ta plats och på så sätt påverka alla steg i värdekedjan”

Konsumenterna förväntar sig i ökande grad att mat skall serveras enkelt/bekvämt, gott och snabbt. Ökad tillgänglighet efterfrågas, och likaså god service och ett bra utbud. Allt fler upplever också att tiden inte riktigt räcker till. Detta skapar en ökad efterfrågan på färdiga måltidslösningar vilket lett till ökad e-handel (Wolt och Foodora nu etablerade i Östergötland) och behov av effektiva leveransmetoder.

I restaurangbranschen har omställningen under pandemin visat att lokala engagerade entreprenörer har haft, relativt sett, bättre förutsättningar och ”gått bra”. Mycket beroende på att vi är beredda att betala mer för att få bra mat, då många andra nöjen begränsats.

Ett internationellt koncept, Ghost Kitchens, spås vara en överlevnadsfaktor ur ett internationellt perspektiv för restauranger under pandemin. Där mat från en eller flera restauranger tillagas utanför stadskärnan, för leverans/avhämtning efter digital beställning,

Samtidigt växer medvetenheten om att vi inte kan konsumera mat som vi gör idag. Det är ohållbart, gör oss sjuka och vi måste ställa om till en mer växtbaserad och näringsrik kost. Foodtech är ett område som växer kraftfullt.

Trenden är tydlig om man tittar på exempelvis Beyond Meats (växtbaserade köttprodukter) tillväxt. Även växtbaserad fisk är på frammarsch, se bara på Hooked (Växtbaserad tonfisk och lax). I framtiden handlar vi sannolikt inte mat på kilopris utan ”näring per kilo” enligt en av våra intervjukandidater. Statens agerande genom skatter på onyttig mat är avgörande för hur snabbt omställningen till nyttigare, lokalt hållbar mat går generellt.

Frågor som rör ansvarstagande, miljöpåverkan, affäretik och kontroll blir allt viktigare ur såväl affärs- som riskperspektiv. Kunderna efterfrågar hållbara produkter och tjänster samtidigt som leverantörerna vill jobba med innovativa, långsiktiga och stabila kunder. Att vara ansvarstagande värdesätts allt högre av personalen,

Matbranschen har en stark koppling till hälsotrender och ett ökat välmående, där kost, motion och balans i livet utgör viktiga livsstilsfrågor. Intresset för vad mat och läkemedel innehåller, och hur produktionen går till, har ökat kraftigt. Det finns dock en osäkerhet kring hur starkt hållbarhetsfaktorer, som sannolikt ger något högre priser, står sig i förhållande till jakten på lägre pris till kund.

Frågan som ställs är då: Hur snabbt kan Foodtech leverera kostnadseffektiva lösningar som möjliggör hållbar, närproducerad mat till ett internationellt konkurrenskraftigt pris och vilken påverkan har det på nyföretagandet?

4.3 INFORMELLA INVESTERINGAR

Följande stycke kommer från rapporten GEM 2020 och påvisar vikten av informella investeringar för nyföretagande.

För entreprenörer är varken det mer institutionaliserade riskkapitalet eller lånefinansiering via bank alltid någon framkomlig väg. Den luckan fylls istället av så kallade affärsänglar. Dessa är ofta erfarna entreprenörer, med god kännedom om projektens marknadspotential och spelar en avgörande roll för det innovativa företaget.

I Sverige har vi en unik tillgång till "änglkapital". Sverige låg 2004-2007 på en likvärdig nivå som Irland, Israel och stora EU-länder. Mellan 2016-2019 kunde inga andra länder uppvisa samma ökning av informella investerare som Sverige. Ökningen var markant, från 2,8 till 9 procent vilket är den absolut högsta andelen bland de medverkande länderna. En trend som sedan 2010 ökar i samtliga länder. Nämnas bör att Sverige alltså placerar sig bättre än Schweiz och USA som båda har ca 7%.

"Vad beror ökningen av det svenska änglkapitalet då på?"

Vad beror ökningen av det svenska änglkapitalet då på? Ett skäl är tros vara 2007 års avveckling av förmögenhetsskatten. Denna reform förde även med sig ett stopp för olika transaktioner som syftade till att placera pengar i tillgångar som inte var förmögenhetsbeskattade. Dessutom innebar reformen ett stopp för olika transaktioner som syftade till att placera pengar i tillgångar som inte var förmögenhetsbeskattade, alternativt placera förmögenheten utanför Sverige eller i vissa fall flytta ut hela företaget.

Effekten av reformen gjorde det enklare att låta pengarna arbeta genom investeringar i nystartade företag. Detta skapade ofta överlägset bättre resursfördelning, samt ökad tillväxt för svensk ekonomi.

Avskaffandet av förmögenhetsskatten, förenklade och förbättrade fåmansbolagsregler, samt generella skattesänkningar

resulterade i fler ängelinvesterare. Det sista steget kan sägas vara det investeraravdrag som infördes 2013 och som innebär att 50 procent av en investering upp till 1,3 miljoner kronor är avdragsgill från inkomst av kapital. Dessa skatte-reformer har ökat antalet privatpersoner som investerar tidigt i företagen och har därmed stärkt förutsättningarna för entreprenörskap. Med andra ord: Tillgång till kapital i tidiga faser av nyföretagande är avgörande för tillväxt. Men, hur ser detta ut om 10 år?

4.4 INFRASTRUKTUR FÖR LOGISTIK, MOBILITET OCH MILJÖN

Rapporten målar upp en bild av en framtid med fortsatt ökad e-handel/konsumtion, omstrukturering av våra centrum, nya sätt att ta del av tjänster, automatiserad lokaltrafik, hållbarhets- och mobilitetskrav. Allt detta kräver ökade investeringar i vår infrastruktur.

Vi är inne i en mobilitetsevolution, men snart kommer kanske stadskärnans utveckling att tvinga fram revolutionen. Mobility As a Service är här och mikro-mobiliteten ökar. El-sparkcyklarna har segrat över el-cyklarna i Linköping. El-cyklarna används mest för matutkörning, el-sparkcyklarna används av alla. Priset spelar mindre roll, vi är beredda att betala för att hitta en el-sparkcykel, eftersom det är så enkelt.

”Vi är inne i en mobilitetsevolution, men snart kommer kanske stadskärnans utveckling att tvinga fram revolutionen”

E-handeln växte med 33% på årsbasis (Postnords E-barometer okt 2020) och i regionen har paketleverantörerna ökat avsevärt. Som kunder förväntas vi att helst på minuten veta när det vi beställt ska landa på hallmattan.

Det finns diskussioner om ett eventuellt byggande av ett logistikcentrum i Norrköping och det finns företag som erbjuder tredjepartslösningar för e-handlare (paketering och logistik). Just dessa tredjepartslösningar kan vara intressant för nyföretagare.

Frågor som våra regionala politiker nu ställer sig är *”Kan man från början skapa förutsättningar för leveranser utanför den tid som människor är hemma. Hur skulle det se ut och fungera?”*

Hur vägar, promenadstråk, elförsörjning och digitala nätverk ser ut, spelar roll för hur väl Östergötland möter framtiden. Infrastruktursatsningar blir också viktigt ur ett ekonomiskt perspektiv när vi ska hantera de stora skulder som byggts upp nationellt över tid, på grund av Coronapandemin.

Förutsättningarna att få igång ekonomin med rådande negativ statslåneränta är inte många vid sidan av de satsningar vi sett under 2020 som ökat statsskulden. Infrastruktursatsningar kan vända trenden och skapa förutsättningar för ökat nyföretagande, antingen via direkt involvering eller av tjänstebolag/underleverantörer.

Satsningarna sker både av staten och privata riskkapitalbolag som har byggt, och bygger upp fonder för att ta del av infrastrukturens möjligheter. Västvärldens infrastrukturskuld blir än viktigare att ta omhand.

I Östergötland har Swedbank tecknat ett 20-årigt avtal om att köpa el från solcellsparken i Linköping. Så kan banken och andra aktörer påverka och stötta satsningar som genomförs, och även vara delaktiga där de behövs.

Orkar infrastrukturen med framtidens leveransbehov? Är det offentliga redo att investera oss ur den här problematiken? Sannolikt skall den ökande andelen leveranser samsas med lokaltrafik, färdtjänst och matleveranser. Hur kommer det klaras av i regionen? Krävs privata aktörer som driver på utvecklingen och hur snabbt kan de göra det? När och hur dessa frågor adresseras påverkar nyföretagandet i regionen.

4.5 KVINNORS NYFÖRETAGANDE UNDER UTVECKLING

Tillväxtverkets statistik visar att i Sverige och Östergötland står en kvinna bakom var tredje företagsstart. För 10 år sedan var motsvarande siffra var fjärde, en 30-procentig tillväxt på 10 år.

Det senaste årtiondet har fler kvinnliga nyföretagare klivit fram inom "Jordbruk, skogsbruk och fiske" samt "Företags-tjänster". Kvinnors företagande har dock minskat inom Handelsområdet. Det absolut starkaste segmentet är kvinnor inom "personliga och kulturella tjänster m.m." (tex. Hälso- och sjukvårdstjänster) 25% av dessa företag drivs av kvinnor.

Kanske står tillväxten inom jordbrukssektorn att finna i gårdsbutiker och arvskiften? Kanske drabbas kvinnor hårdast inom handeln av e-handels tillväxt, samt av större kedjor som tar över allt mer i handelscentrum utanför stadskärnan?

Intervjuerna i studien visar att satsningar gjorts inom jämställdhetsområden som t.ex. banksektorn. Att kvinnor är med i mötet med företagare är en viktig del i ett långsiktigt arbete att förenkla för kvinnor. Samtalet existerar på banken generellt, främst genom att se till att balansen mellan kvinnor och män är god och att kvinnor har ett mandat i beslutsfattandet.

"Framgångsrika kvinnliga företagare inte ses 'som företagare'"

Kommunala bolag i Östergötland har en 50/50 fördelning, likaså inom den politiska rollfördelningen.

Vad händer då över tid när kvinnornas roll stärks i styrelser och- företagsledning, särskilt mot bakgrund av att företag med jämställda ledningsgrupper presterar bättre lönsamhet?

Vad ger de ökade skolresultaten för effekt på kvinnornas företagande?

UF-företagen har idag en kvinnlig majoritet på VD-posterna, vart leder det?

Med fler förebilder av starka kvinnor kanske fler vågar ta klivet ut i företagande?

4.6 UTLANDSFÖDDAS FÖRETAGANDE

Sverige har förändrats de senaste 10 åren. Vi har blivit en miljon fler invånare och var 5:e är utlandsfödd. Enligt tillväxtverkets statistik har utlandsfödda företagsledare ökat med 50% under tiden, förvisso från låga nivåer.

2017 bedrevs 14% av alla företag i Östergötland av någon med utländsk bakgrund. Detta är något lägre än för riket i snitt där motsvarande ligger på 18%, men med samma historiska ökning (50%) över en 10 årsperiod.

I Östergötland bedrivs dessa bolag i 30% av fallen av en kvinna.

MÄNNEN ÄR MEST FREKVENTA I FÖLJANDE BRANSCHER: (% av total 2017)

- ✓ Hotell och Restaurang (20%)
- ✓ Handel (20%)
- ✓ Personliga och kulturella tjänster (11%)
- ✓ Byggindustri, (11%)
- ✓ Företagstjänster (11%)
- ✓ Transport och magasinering (8%)
- ✓ Tillverknings- och utvinningsindustri (8%)

KVINNOR VERKAR MER I FÖLJANDE BRANSCHER: (% av total 2017)

- ✓ Personliga och kulturella tjänster (30%)
- ✓ Företagstjänster (16%)
- ✓ Hotell och restaurang (13%)
- ✓ Handel (13%)

Under intervjuerna framkom att utlandsfödda har en annan syn på företagande än det klassiskt svenska (jantelag och industrialiseringen har bromsat). Utlandsföddas attityd skiljer sig från den svenskfödda, där utlandsfödda inte ser risker och faror som lika stora som inrikesfödda.

Man drivs mycket av nödvändigheten att hitta andra lösningar när det är utmanande att kliva in på arbetsmarknaden. Möjligtvis kan denna grupp bidra till att synen förändras på företagande i stort i Sverige.

Inom bankväsendet kan konstateras att utlandsfödda är mer frekventa kunder än för många år sedan. Det finns dock en utmaning med deras digitaliseringsmognad som är lägre än den för inrikesfödda. Det pågår successivt arbete med att förenkla och tillhandahålla information på andra språk. Det finns exempel på företag som anställt personal med varierande kulturell kompetens och som därigenom lyckats bättre i områden med högre andel utlandsfödda.

Lysande exempel från utlandet där medelinkomst och tillväxt är större än i samhället omkring dem, är så kallade etniska enklaver (Little Italy, China Town etc) som inte bara tillhandahåller kända produkter för utlandsfödda, utan även fungerar som turistmål för besökare.

”Drivs de istället av nödvändighet till att starta företag, vilket stöd får de då och hur stor andel av dessa företag överlever till nästa decenniums start?”

Hur integrationsfrågan hanteras i Sverige, i ett samhälle under tryck efter pandemin, hur lättillgänglig arbetsmarknaden görs och vilken typ av utbildning som kan tillhandahållas till nyanlända blir avgörande för deras möjlighet att få fäste på arbetsmarknaden. Drivs de istället av nödvändighet till att starta företag, vilket stöd får de då och hur stor andel av dessa företag överlever till nästa decenniums start?

4.7 VÅRD OCH OMSORG VIA DIGITALA LÖSNINGAR

Rapporten påvisar en stor omställning inom vård och omsorg. En utveckling som drivs på av digitaliseringen, den åldrande befolkningen och av frågor om hur och vem som ska erbjuda framtidens vård och omsorg. Vården står med andra ord inför en stor omställning och de digitala möten och lösningar som infördes pga av Covid-19 har snabbat på utvecklingen och gjort oss mer mottagliga för förändringar.

Vården blir allt mer personcentrerad och som patienter förväntar vi oss att få vård snabbt och enkelt. Privata initiativ som KRY, Mindoktor och Doktor.se har drivit på utvecklingen, vilket lett till att den offentliga vården nu behöver ställa om sitt erbjudande samtidigt som en mängd regler ses över.

Vi ser en allt mer differentierad vård och omsorg, där patienter med enkla åkommor finner enkla snabba lösningar och därmed belastar systemet mindre. Den offentligt utförda vården och omsorgen kommer troligen i större utsträckning hantera mer komplexa problem och åkommor. I omsorgen behövs fortsatt stor personalstyrka som med hjälp av stöd av teknik kan ta hand om sina brukare.

Osäkerheten ur ett nyföretagarperspektiv består till stor del av välfärdsstatens uppgift att tillhandahålla vård och omsorg, och att dagens regelverk försvårar den digitala utvecklingen. Det gör det dessutom svårare och mer osäkert för mindre aktörer. Vad de offentliga aktörerna i framtiden ska utföra, och vad som ska upphandlas och utföras av andra är frågor som ofta saknar svar.

”Hur mycket måste samordnas i gemensamma system och vem bekostar i så fall den utvecklingen?”

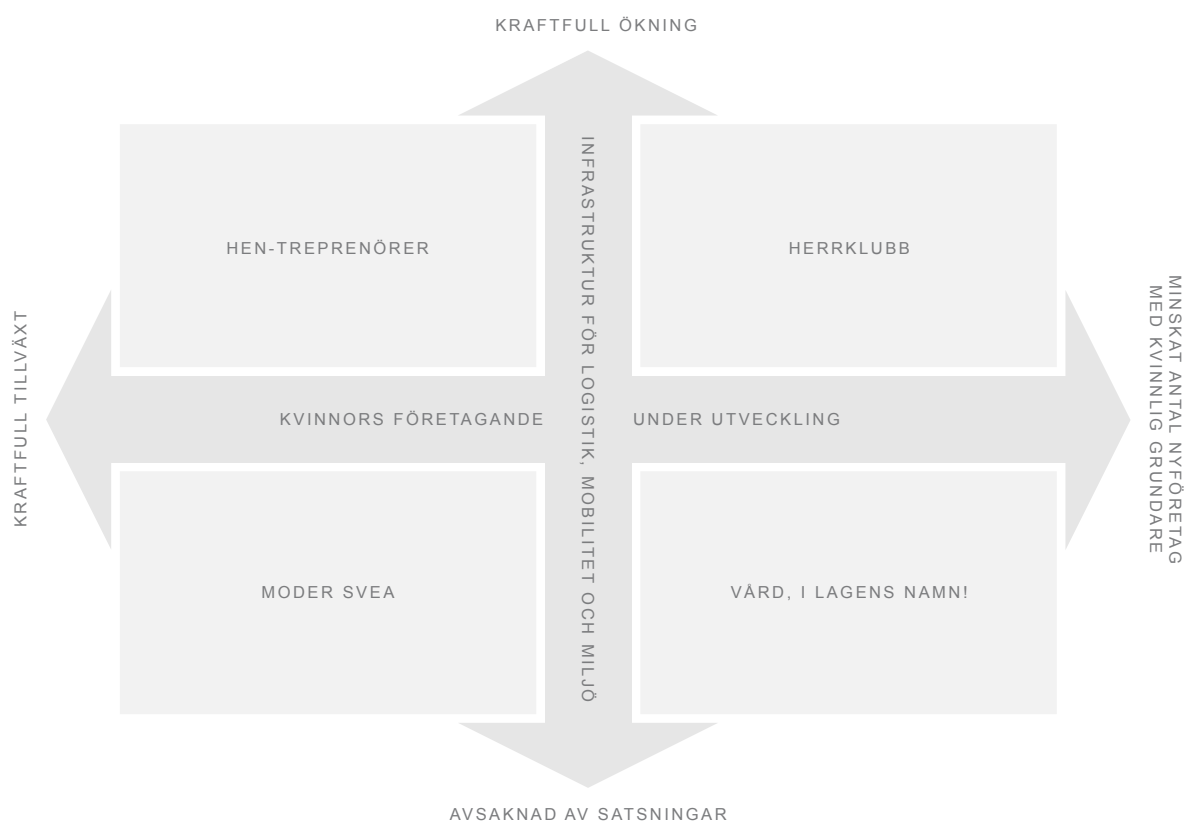
Kommer dessa uppdrag utföras av ett fåtal större aktörer eller finns det möjlighet att små lokala aktörer får konkurrera om uppdragen? Beroende på hur mycket och på vilket sätt vård och omsorg regleras av lagar och regler kommer förutsättningarna för nyföretagande förändras. En annan viktig fråga är hur långt utvecklingen med privata digitala lösningar får gå? Hur mycket måste samordnas i gemensamma system och vem bekostar i så fall den utvecklingen? Frågor som är svåra att besvara.

5. Framtidsscenarier

Utifrån de valda osäkerheterna ovan testades ett antal olika kombinationer av den gemensamma arbetsgruppen. De osäkerheter som valdes för det fortsatta arbetet var Kvinnors nyföretagande under utveckling och Infrastruktur för logistik, mobilitet och miljö då de som ansågs vara särskilt intressanta i relation till den valda frågeställningen.

Genom att sammanföra dessa båda osäkerheter skapas ett s.k. scenariokors som beskriver fyra tänkbara scenarier med fyra möjliga framtida verkligheter.

Det skall noteras att det inte läggs någon sannolikhetsbedömning kopplat till de möjliga framtiderna, de är avsedda att i sak vara lika troliga. Scenarier är beskrivningar av hur framtiden kan komma att se ut givet särskilda osäkerheters framtida utveckling och är så långt som möjligt förankrade i logiska, rationella konsekvenser av hur framtiden kan komma att utvecklas. De beskriver heller inte ett önskat läge eller en framtidsvision för exempelvis NFC utan är "rymder" av framtidsmöjligheter.

5.1 MODER SVEA

Samhället befinner sig i en lågkonjunktur. Avsaknaden av realisering av infrastruktursatsningar begränsar framförallt manligt nyföretagande. Satsningarna kom av sig när begränsningen av samhället ledde till en spiral av ökande komplexitet för att hålla viktiga samhällsfunktioner fungerande. Kapitalskatter ökar, primärt riktade mot företagande men frågor som hållbarhet och miljöfrågor har avvärjt skattetryck på företag med miljö- och hållbarhetsinriktning.

Kvinnligt nyföretagande ökar, som konsekvens av att politiker skapat förutsättningar för företagande inom vård och omsorg. Särskilt äldreomsorg, för att avlasta trycket (och risken) för staten. Detta har resulterat i att fördelningen nu är nära 50/50 mellan könen avseende "vem som startar bolag".

”Samhället har sett en kraftfull tillväxt inom bolag med inriktning på hållbarhet samt inom hälsa och välmående, för både människor och djur”

Samhället har sett en kraftfull tillväxt inom bolag med inriktning på hållbarhet samt inom hälsa och välmående, för både människor och djur.

Välutbildade kvinnor har på senare år allt mer övergivit anställningstryggheten och bidrar med sin kunskap och ledarskap i samhället som egenföretagande konsulter.

Beteenden i form av hög disciplin och arbetsvilja har blivit allt mer viktiga vid investeringar. Detta har tagit plats från mer traditionellt utåtriktade entreprenörer i investerares portföljer. Nyföretagande sker bland annat genom att ökade förutsättningar för e-handel och mode samt genom digitala plattformar för kreativa yrken.

Kvinnors långsiktiga engagemang i frågor skapar hållbara, starka företag och långsiktigheten skapar intresse hos investerare som vill se stabil avkastning över tid. Kvinnor har lärt sig av männen i form av att ha mod, våga ta risker och utmana status quo.

De som har hängt med i digitaliseringen driver bolag online, främst inom e-handel eller som influencers och verkar ofta även globalt. Digitaliseringen har skapat förutsättningar för att nå ut på en global marknad. Inte minst inom affärs- eller företagstjänster.

Övriga lutar sig mot service och tjänster lokalt för vård och omsorgsorienterade tjänster, vilket heller inte är beroende av investeringskapital.

Ett fokus på integration har inneburit en förbättring för invandrare i stort. De kvinnliga invandrarna ökar i antalet nyföretagare, främst inom utbildning, vård och omsorg samt lokal matproduktion. Lågutbildade manliga invandrare fastnar hemma, medan kvinnliga invandrare drar nytta av det svenska utbildningssystemet för att skapa sig framtidsförutsättningar. Jämlikhet och mångfaldsperspektiv skapar en kraftfull medvind för kvinnliga nyföretagare.

5.2 HEN-TREPRENÖRER

I det här scenariot är vare sig ålder eller geografi en begränsning. Kapitaltillgången är likvärdigt för könen. Det är bland annat kvinnliga beteenden i form av hög disciplin och arbetsvilja som blivit allt mer viktiga vid investeringar och som tagit plats från mer traditionellt utåtriktade entreprenörer i investerarnas portföljer. Nyföretagande sker generellt genom att skapa förutsättningar för e-handel och mode, samt genom digitala plattformar för kreativa yrken.

Våra politiker har skapat förutsättningar för företagande inom vård, omsorg och särskilt inom äldreomsorgen. Tillsammans med digitaliseringens ökade tillväxt blir resultatet avsevärt förbättrade förutsättningar för kvinnliga nyföretagare.

”Samhället lyfter aktivt fram kvinnliga förebilder på sammanivå som manliga vilket kraftfullt bidragit till en jämlik syn på svenska nyföretagare”

Samhället lyfter aktivt fram kvinnliga förebilder på samma nivå som manliga vilket kraftfullt bidragit till en jämlik syn på svenska nyföretagare. Inom det ökade kvinnliga företaget märks en vilja att göra världen bättre, värna mångfald och socialt företagande.

De som har hängt med i digitaliseringen driver bolag online, främst inom e-handel eller som influencers och verkar ofta även globalt. Digitaliseringen har skapat förutsättningar för att nå ut på en global marknad. Inte minst inom affärs- eller företagstjänster.

Regionens infrastrukturprogram som lanserats efter Covid-19 pandemin har skapat goda förutsättningar för män att starta bolag som underleverantörer. Det har också skapat en ökning av mansdominerade innovationsföretag. Infrastruktursatsningarna sträcker sig från tåg och väg, till fiberuppkoppling, energinät och en total förändring av innerstaden. Stads kärnornas butikslokaler sjönk i beläggning avsevärt på grund av den förändrade handeln och våra beteendeförändringar.

Kvinnligt nyföretagande har också sett en kraftfull tillväxt inom bolag med inriktning på hållbarhet samt hälsa och välmående. Näringsrik kost och att proaktivt motverka psykisk ohälsa är områden som ökar. Kvinnors ”vardagliga” problem tar större plats än tidigare vilket har ökat det kvinnliga nyföretagandet. Investerare är också mer lyhörda för att satsa på lösningar för ”specifika kvinnliga problem”.

Välutbildade kvinnor har på senare år allt mer övergivit anställningstryggheten och bidrar med sin kunskap och ledarskap i samhället som egenföretagande konsulter.

Politiska satsningar på integration har inneburit en förbättring för invandrare i stort och de kvinnliga invandrarna ökar i antalet nyföretagare, främst inom vård, omsorg, stödfunktioner och utbildning.

5.3 HERRKLUBB

Oroligheter i omvärlden på grund av ökande nationalism och ansträngda ekonomier skapar ett tuffare samhällsklimat där globala perspektiv inte får det utrymme som tidigare verkat ofrånkomligt. Det har blivit viktigare att se om sitt hem samt sina nära och kära. Att skapa en trygg miljö för sin familj tar upp allt mer tid i vår vardag.

Ökad kriminalitet har stärkt den kontinuerligt ökande komplexiteten i regelverk inom bankväsendet. Detta har resulterat i att nyföretagandet upplevs som mer komplext och består av en snårig djungel av krav och förväntningar, främst för kvinnor, som söker trygghet i anställningar och en förutsägbar inkomst.

”Nyföretagandet upplevs som mer
komplext och består av en snårig djungel
av krav och förväntningar”

Politiker har fortsatt att begränsa marknaden för vård och omsorg vilket inneburit att den i princip är stängd för företagande. Männan startar främst bolag som underleverantörer i de stora infrastrukturprogram som lanserats inom regionen sedan tiden efter Covid-19 pandemin. Vi ser också att företag som lanserar innovationer, överlag mansdominerat, ökat kraftfullt. Till stor del på grund av den fortsatta digitaliseringen av samhället. Infrastruktursatsningarna fokuseras främst på tåg och väginfrastruktur för minskad miljöpåverkan vilket även inneburit en förnyelse/utbyggnad av regionens energinät. Klassiska mansdominerade områden för nyföretagande innebär att männens företagande ligger relativt stabilt, sett till befolkningsmängd och är starkt beroende av mäns personliga relationer.

Ansträngningen inom integrationsfrågor fortsatte med ökade flyktingströmmar och ökad komplexitet i samhället. Sveriges bidragssystem skapar inte tillräckliga drivkrafter för de senaste vågornas invandrare. De lyckas ofta inte ta sig ut på arbetsmarknaden. När nyligen invandrade män jobbar, gör de dock det genom möjligheter som andra generationens invandrare, tillhandahåller.

5.4 VÅRD, I LAGENS NAMN!

Efter den globala Covid-19 pandemin som nådde oss i slutet av 2019 kastades samhället in i en av de värre lågkonjunkturerna i historien. Statskassan var under senare delen av 2020-talet mycket ansträngd och orkade inte skapa förutsättningar för att vidmakthålla varken näringsliv, infrastruktursatsningar eller erbjuda ett fungerande socialt skyddsnät.

Prioriteringar blev nödvändiga. Störst behov, effekt och ansvar såg man i att säkra förutsättningar inom området lag och ordning. Man lade även stort fokus på att genomföra ett förstatligande av vård och omsorg, utbildning samt kultur.

”Stort fokus på att genomföra ett
förstatligande av vård och omsorg,
utbildning samt kultur”

Detta begränsar kraftfullt förutsättningarna för både kvinnligt och manligt nyföretagande. Något som dessvärre minskat överlag. Samhällsutvecklingen som sker och pågår drivs nu primärt av redan etablerade entreprenörer.

6. Referenser

6.1 INTERVJUKANDIDATER

Cecilia Hunnershage, Sandgren Näringsliv, Region Östergötland

Mattias Weinhandl, Affärsängel

Ida Emvall, kontorschef, Swedbank

Sophia Nygren, Affärsområdeschef, Länsförsäkringar Östgöta

Harry Goldman, VD, Nyföretagarcentrum, Sverige

Jenny Strand Löwanius, Nordea

Anna Maria Jacobsson, VD, Sankt Kors

Muharrem Demirok, Kommunalråd, Politier

Kristina Edlund Kommunalråd, Politiker

Andreas Capilla, Kommundirektör, Mjölby

Kenny Johansson, VD, Mediakonsulterna

Anna Hjertstedt-Leijon, VD, Nyföretagarcentrum Linköping

Sam Issa, Start up, entreprenör, Rådgivare Nyföretagarcentrum

6.2 DIGITALA KÄLLOR/REFERENSER/BAKGRUND

<https://bolagsverket.se>

<https://www.gemconsortium.org/>

<https://entreprenorskapsforum.se>

<https://www.tipsom.se/gig-ekonomin-i-sverige-hur-stor-ar-den/>

<https://medium.com/@louisehvala/the-top-5-gig-economy-trends-b4306e325cef>

https://ec.europa.eu/regional_policy/sv/atlas/programmes/2014-2020/sweden/2014se16fop004

<https://www.weforum.org/agenda/2020/01/blackrock-climate-green-finance/>

<https://www.spp.se/foretag/aktuellt-nyheter/2020-01-21-varldens-mest-hallbara-forsakringskoncern/>

<https://www.morningstar.se/se/>

<https://www.max.se/ansvar/klimatpositiv/>

<https://kivra.se/en/about-us/sustainability/climate-positive>

https://ec.europa.eu/environment/sustainable-development/SDGs/index_en.htm

<https://internetstiftelsen.se/tag/svenskarna-och-internet/>

<https://www.youtube.com/watch?v=gPGXrbteNII&feature=youtu.be>

<https://www.lakareforframtiden.se/nya-ron/vaxtbaserad-kost-bast-for-miljo-och-halsa/>

<https://9fold.me/ultimate-guide-to-ghost-kitchens-in-2020-for-a-post-covid-19-world/#:~:text=%20The%20%20Amazing%20Benefits%20of%20Ghost%20Kitchens,significant%20benefit%20of%20ghosts%20kitchens%20is-n%E2%80%99t...%20More%20>

<https://www.icagruppen.se/investerare/tillvaxtfaktorer/trender-inom-dagligvarumarknaden/>

https://entreprenorskaforum.se/wp-content/uploads/2020/04/GEM2020_rapport_web.pdf

<https://news.cision.com/se/ica/r/icas-grillrapport-2020--fler-vill-ha-lokala-ravaror-an-ekologiska,c3094206>

<https://media.dhandel.se/wl/?id=xtHpuECeMxv0X8O87Y1JeVjpXVXHjrB6>

<https://tillvaxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/operativa-foretagsledare.html>

<https://www.expressen.se/nyheter/flickorna-har-gatt-om-pojkarna-i-alla-amnen/>

<https://www.realtid.se/jamstallda-bolag-presterar-bast>

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/helarsstatistik--riket/befolkningsstatistik-i-sammandrag/>

NyföretagarCentrum
MIÖLBY LINKÖPING